

TAMILLA HACIYEVA
Bakı Dövlət Universiteti Azərbaycan tarixi
(humanitar fakültələr üzrə) doktorantı
e-mail: tamilla420@mail.ru

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ AVROPA ŞURASINA QƏBULU

Açar sözlər: Milli Məclis, Avropa Şurası Parlament Assambleyası, əməkdaşlıq, Dağlıq Qarabağ, demokratik islahatlar.

Key word: Milli Majlis, the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, cooperation, Nagorno-Karabakh, democratic reform

Ключевые слова: Милли Меджлис, Парламентская Ассамблея Совета Европы, сотрудничество, Нагорны Карабах, демократические реформы.

Vahid Avropa evinin yaradılması ideyası hələ orta əsrlərdən meydana çıxmağa başlamışdı. Lakin bu ideyanı gerçəkləşdirmək XX əsrdə mümkün oldu. Özündə Avropa ölkələri arasında mədəni və elmi əməkdaşlığı, insan hüquqlarının və demokratiyanın qorunmasını, eləcə də digər məsələləri birləşdirən Avropa Şurası bu gün dünyanın aparıcı qurumlarından biridir.

Beynəlxalq arenada həmişə öz geostrateji vacibliyi ilə fərqlənən Azərbaycan Respublikası bu qurumdan kənar qala bilməzdi. Məhz bu aspektdən yanaşaraq müstəqilliyini yenidən bərpa edən Azərbaycan quruma üzv olmaq üçün səy göstərirdi. Bu məqsədlə 24 yanvar 1992-ci ildə Azərbaycan Respublikasının parlamenti "xüsusi dəvət edilmiş qonaq" statusu almaq üçün Avropa Şurasına müraciət etdi. Ancaq həmin dövrdə ölkəmiz müharibə şəraitində olduğundan bu məsələyə kifayət qədər diqqət ayıra bilmədiyi, eyni zamanda qurumun Qafqaz regionuna qədər genişlənmək üçün fəaliyyət mexanizmi hazır olmadığı üçün məsələ açıq saxlanıldı.

Avropa Şurası ilə əməkdaşlığı inkişaf etdirmək məqsədi ilə Azərbaycanın hökumət və parlament nümayəndələri 1992-ci ilin iyun və oktyabr aylarında Strasburqa səfər etdilər. Səfər zamanı təşkilatla əməkdaşlığın formaları və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində vasitəçilik yolları razılaşırdı.

1994-cü ilin mayında Azərbaycan – Ermənistan cəbhə xəttində atəşkəsin əldə olunması qarşılıqlı əlaqələrin qurulmasında yeni inkişafa təkan verdi. Avropa Şurası Parlament Assambleyasının həmin ildə qəbul etdiyi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair tövsiyəsində münaqişənin tarixi, həlli yolları və qaçqın probleminə toxunulurdu. Sənəddə atəşkəsin əldə olunması, onun qorunub saxlanılmasında səylər yüksək qiymətləndirilirdi. Assambleya qurumun Nazirlər Komitəsinə danışıqlar prosesinə lazımi köməklik göstərməyi tövsiyə edirdi. (1,65)

1994-cü il iyulun 4-dən 11-dək Stasburqda Avropa Şurasının qərargah mənzilində AŞPA-nın qeyri-üzv ölkələr üzrə komissiyasının iclası keçirildi. İclasda ölkəmizi Milli Məclisin nümayəndə heyəti və Dağlıq Qarabağın Azərbaycan icmasının nümayəndələri təmsil edirdilər. Nümayəndə heyətimiz Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünümüzün olması barədə məruzə ilə çıxış etdi. Azərbaycan tərəfinin münaqişənin ATƏT çərçivəsində sülh yolu ilə həllində maraqlı olduğu nəzərə çatdırıldı. (2,27)

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyətimiz Avropa Şurasının bir çox vəzifəli şəxsləri ilə ikitərəfli görüşlər keçirdi. Görüşlərdə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və digər qanunların hazırlanmasında AŞ ilə əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi məsələləri geniş müzakirə olundu.

1994-cü il noyabr ayında Azərbaycandakı vəziyyətlə tanış olmaq, "xüsusi dəvət olunmuş qonaq" statusunu dəqiqləşdirmək üçün regiona komissiya göndərildi. Komissiya ilə keçirilən görüşlərdə ölkəmizdəki ümumi vəziyyət, qaçqın - köçgün problemi haqqında geniş məlumat verildi. Komissiyanın quruma təqdim etdiyi məlumatların sayəsində ölkəmizə edilən yardımların miqdarı xeyli artdı.

3 fevral 1995-ci il tarixində AŞPA Bürosu 1994-cü ildə qəbul edilmiş və üç Cənubi Qafqaz dövlətinin Avropa Şurasına üzv qəbul edilmək üçün müraciət hüququnu nəzərdə tutan 1247 sayılı

tövsiyəyə uyğun olaraq Azərbaycanın “xüsusi dəvət edilmiş qonaq” statusu almaq barədə müraciətinin nəzərdən keçirilməsi təşəbbüsü ilə çıxış etdi. Bütün bunlar artıq dünyada Azərbaycanın müsbət imicinin formalaşmağa başladığını və öz siyasətində demokratik dəyərləri önə çəkdiyini sübut edirdi.(3, 463)

Milli Məclisin müraciətindən sonra 1996-cı il martın 18-də qurumun Demokratiya uğrunda Venesiya Komissiyasının iclasında Azərbaycan bu komissiyaya üzv qəbul edildi.

Qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı, ölkəmizdə gedən demokratik dəyişikliklər nəticəsində 1996-cı il iyun ayının 28-də Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Bürosu Azərbaycana “xüsusi dəvət edilmiş qonaq” statusunun verilməsi barədə qərar qəbul etdi. Bu qərarın verilməsində Milli Məclisin səyi danılmazdır. Status əldə edilənədək AŞPA ilə Milli Məclisin nümayəndələri arasında qarşılıqlı səfərlər həyata keçirilmiş, parlamentarilərimiz AŞPA çərçivəsində keçirilən müxtəlif tədbirlərdə iştirak etmiş və ölkəmizdə gedən müsbət dəyişikliklər barədə məruzələr etmişdilər. Bu illər ərzində parlamentdə Cinayət-Prosessual, Mülki, Mülki-Prosessual məcəllələr, “Konstitusiyaya Məhkəməsi haqqında”, “Prokurorluq haqqında” və başqa qanunlar qəbul edilmişdi. Bütün bu addımlar ölkəmizdə hüquqi bazanın, qanunvericilik aktlarının Avropa standartlarına uyğunlaşmasına yönəlmişdi. Bunun nəticəsi olaraq dörd illik mübarizədən sonra respublikamız AŞPA-da “xüsusi dəvət edilmiş qonaq” statusunu aldı.(4, 24)

1997-ci ilin yanvarında Milli Məclis Sədrinin başçılıq etdiyi Azərbaycan nümayəndə heyəti Avropa Şurası Parlament Assambleyasının sədri xanım Leni Fişerin dəvəti ilə Strasburqda keçirilən Qafqaz problemlərinə dair seminarda iştirak etdi. Tədbir Avropa Şurasına üzv olmayan ölkələrlə əlaqələr üzrə komitənin təşəbbüsü ilə təşkil olunmuşdu. Səfər çərçivəsində Azərbaycanda qaçqınların vəziyyətini öyrənən komitədə, insan hüquqları və siyasi məsələlər komitələrinin katibliklərində görüşlər keçirildi. Elm, təhsil, mədəniyyət sahələrində AŞPA-a ilə əlaqələrin perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıldı. Qarabağ münaqişəsinin ədalətli həllinə yönəlmiş çoxşaxəli fəaliyyətin açıqlanması və təqdir edilməsi səfər müddətində keçirilən görüşlərin və aparılan danışıqların ana xəttini təşkil edirdi.(5,73)

1997-ci il aprelin 22-də Strasburqda AŞPA-nın yaz sessiyasında Zaqafqaziyada münaqişələrə dair 1119 sayılı qətnamə qəbul edildi. Qəbul olunmuş sənəddə Abxaziya və Dağlıq Qarabağ münaqişələrində atəşkəsin əldə olunması yüksək qiymətləndirilirdi. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, Müstəqil Dövlətlər Birliyi və Avropa Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı həyata keçirdikləri vasitəçilik işində konstruktiv şəkildə iştirak etməyə çağırılırdı. Bu iki münaqişənin xarakter etibarilə müxtəlifliyinə baxmayaraq, hər ikisinin Helsinki Yekun Aktı (1975) və Paris Xartiyası (1990) prinsipləri əsasında həll edilməsi rəhbər tutulurdu. Qətnamədə sərhədlərin pozulmazlığı, ərazilərə geniş müxtariyyət statusunun verilməsi, sülhməramlıların burada yerləşdirilməsi, qaçqın və məcburi köçkünlərin geri dönmək hüquqları nəzərə alınır. Sənəddə bütün münaqişə tərəfləri danışıqları gücləndirməyə çağırılırdı. (1,67)

1998-ci ilin yanvarında Azərbaycanın Avropa Şurasına daxil olması üçün AŞPA məruzəçiləri Jak Bomel və Corc Kleyfart ölkəmizə səfər etdilər. Səfər zamanı ölkəmizdə gedən proseslər yüksək qiymətləndirildi. Görülən tədbirlər, ölkədə gedən demokratik proseslər Azərbaycanla AŞPA arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinə öz töhfəsini verirdi. Prezident Heydər Əliyevin 1998-ci il yanvarın 20-də imzaladığı “Azərbaycan Respublikası ilə Avropa Şurası arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi sahəsində tədbirlər haqqında” Sərəncam bu sahədə mühüm addım oldu.(6)

Ölkəmizin AŞPA-ya qəbul edilməsi istiqamətində atılan zəruri addımlardan biri kimi 1998-ci il fevralın 3-də Milli Məclis tərəfindən Respublika Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü əsasında Azərbaycanda ölüm hökmünün ləğv edilməsinə dair qərar qəbul edilməsini göstərmək olar. (1993-cü ildən etibarən ölüm hökmünün icrasına faktiki surətdə moratorium qoyulmuşdu.)

1999-cu ilin iyulunda Milli Məclisdə Avropa şurasının ekspertləri ilə birgə “Azərbaycanda qeyri-hökumət təşkilatları haqqında” qanun layihəsinin müzakirəsinə həsr olunmuş birgə seminar keçirildi. Bütün bu seminar və konfranslar ölkəmizlə sözügedən qurumun əlaqələrinin inkişafından xəbər verirdi. Qarşılıqlı əlaqələrin bütün sahələri əhatə etməsi Azərbaycanın AŞPA-ya tam hüquqlu üzv

qəbul olunması prosesini tezləşdirirdi.

2000-ci il martın 23-ü və 25-də Milli Məclisin plenar iclasında Avropa Şurası Siyasi komitəsinin parlamentə göndərdiyi, ölkəmizin quruma tam hüquqlu üzv qəbul edildikdən sonra yerinə yetirməli olacağı öhdəliklərin siyahısı müzakirə edildi. Sənəd parlamentdə təmsil olunmuş siyasi partiyaların nümayəndələri tərəfindən imzalandı. Bununla da Azərbaycan qurum qarşısında müəyyən öhdəliklər götürdü. İclasda həmçinin Milli Məclisin Avropa Şurasının 8 konvensiyasına qoşulması barədə ölkə prezidentinin imzaladığı müqavilələr ratifikasiya edildi.

Qarşılıqlı münasibətlərin inkişafı yolunda görülən işlər, nümayəndə heyətimizin gərgin əməyi sayəsində 2000-ci il mayın 15-də Avropa Şurası Siyasi komitəsinin Dublində keçirilmiş iclasında Azərbaycan üzrə məruzəçi J.Bomelin hesabatı dinlənilərək, Azərbaycanın Avropa Şurasına tam hüquqlu üzv qəbul edilməsi ilə bağlı müsbət rəy verildi.

Mayın sonlarında AŞPA-nın Hüquq məsələləri və insan hüquqları komitəsinin Limasolda (Kipr) keçirilmiş iclasında Azərbaycanın Avropa Şurasına tam hüquqlu üzv qəbul edilməsi üçün müəyyən şərtlər irəli sürüldü. Ölkəmiz bu şərtləri qəbul edərək, qurumla bir sıra sənədlər imzaladı. Nəticədə iyun ayında qurumun Siyasi komitəsinin Romada keçirilmiş növbəti iclasında Azərbaycanın AŞPA-ya qəbulu məqbul sayıldı. Həmin ayda Parisdə AŞPA-nın Hüquq məsələləri və insan hüquqları komitəsinin növbəti iclasında Limasol görüşünün qərarları qüvvədə saxlanıldı.

Ölkəmizin uzun sürən siyasi mübarizəsinin, ölkədə aparılan demokratik proseslərin nəticəsi olaraq 2000-ci il iyunun 26-28-də AŞPA-nın növbəti sessiyasında 126 nəfər deputatın iştirak etdiyi səsvermədə 120 nəfər lehinə, 1 nəfər əleyhinə, 5 nəfər isə bitərəf qalmaqla Azərbaycan Respublikasının Avropa Şurasının tam hüquqlu üzvlüyünə qəbul edilməsinə dair müsbət rəy verildi.

Sentyabrın 6-da Sədrlik (Fransa) tərəfindən Avropa İttifaqının üzvü olan ölkələr adından Azərbaycan və Ermənistanın Avropa Şurasına üzvlük üçün müraciətləri ilə bağlı bəyanat qəbul edildi. Bəyanatda müəyyən zaman müddətində ölkələrdə mövcud olan siyasi şəraitin Avropa Şurası tərəfindən müdafiə olunan dəyər və prinsiplərə uyğun şəkildə inkişaf edəcəyinə ümid ifadə olunurdu.

Sentyabrın 15-də qurumun Avropada Demokratik Sabitlik üzrə Məruzəçilər Qrupunun iclasında Azərbaycan və Ermənistanın bu təşkilata üzv qəbul edilməsi məsələsi nəzərdən keçirildi. Bu məsələnin keçiriləcək digər iclaslarda da müzakirəyə çıxarılması qərara alındı.

Nəhayət, 2000-ci il noyabrın 7-9-da Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin 107-ci sessiyasında Azərbaycanı Avropa Şurasına üzv olmağa dəvət edən 14 sayılı Qətnamə qəbul edildi. Sənəddə aşağıdakı müddəalar öz əksini tapmışdır:

1. Azərbaycanın Avropa Şurasına üzv olmağa və Nizamnaməyə qoşulmağa dəvət edilməsi;
2. Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndələrinin sayının 6 nəfər həddində müəyyənləşdirilməsi;
3. Bu qətnamənin əlavəsinə uyğun şəkildə Azərbaycanın Avropa Şurasına müxtəlif bölgülü maliyyə ödəmələrinin miqdarının müəyyənləşdirilməsi.

Sessiyada qəbul olunmuş "Ermənistan və Azərbaycan: Avropa Şurasının üzvlüyünə dəvət" adlı qərarla Azərbaycanla bağlı bir neçə müddəa öz əksini tapırdı. Sənəddə əsas diqqət ölkəmizin demokratik inkişafının bu məqsədlə təsis edilmiş işçi qrupların köməyi ilə izlənməsi, monitoring qrupunun yaradılması, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin dinc yolla nizamlanması üçün Ermənistan hökuməti ilə birgə söylərin gücləndirilməsi kimi məsələlərə yönəldilirdi.(3,465)

Nəhayət, 2001-ci il yanvarın 17-də Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin iclasında Azərbaycan Respublikasının Avropa Şurasına tam hüquqlu üzv qəbul edilməsinə dair qərar qəbul edildi. Yanvarın 25-də Strasburqda ölkəmizin quruma üzv qəbul edilməsinə həsr olunmuş rəsmi mərasimdə Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi geniş nümayəndə heyəti iştirak etdi. Ümummilli liderin iştirakı ilə Avropa Şurasının binası önündə müstəqil dövlətimizin üçrəngli bayrağının ucaldılması Azərbaycanın Avropa ailəsinə qovuşduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi. (7,13)

Bu hadisədən sonra Azərbaycan Respublikası ilə AŞPA arasında münasibətlər yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. 2001-ci il aprelin 24-27-də keçirilən AŞPA-nın növbəti plenar iclasında

Azərbaycan ilk dəfə olaraq qurumun tamhüquqlü üzvü statusu ilə iştirak etdi. Həmin iclasda ölkəmizi millət vəkili İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti təmsil edirdi. Onun uğurlu fəaliyyəti sayəsində AŞPA-nın tribunasından dövlətmizin haqq səsi eşidilməyə başladı. Sessiya zamanı 9 ölkə və qurumda fəaliyyət göstərən 5 siyasi qrupu təmsil edən 29 nümayəndə tərəfindən "Ermənilər tərəfindən azərbaycanlı əhaliyə qarşı törədilmiş soyqırımın tanınması" adlı yazılı bəyanat imzalandı. 14 ölkəni təmsil edən 20 nümayəndə tərəfindən imzalanmış "Ermənistan və Dağlıq Qarabağda saxlanılan müharibə əsirləri və girovları" adlı tövsiyə üçün təklif AŞPA-nın rəsmi sənədləri qismində yayıldı. Göstərilən sənədlərdə ermənilər tərəfindən Xocalı əhalisinin amansızcasına qətlə yetirilməsi, Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazisinin 20%-nin işğal edilməsi, Ermənistanda və işğal edilmiş Azərbaycan torpaqlarında uşaq, qadın və yaşlı insanların da daxil olduğu azərbaycanlı girovların saxlanması faktları və digər vacib məsələlər xüsusi vurğulanırdı. Qurumun 24 aprel tarixində keçirilən iclasında "Azərbaycanda mütəşəkkil cinayətkarlığa qarşı mübarizə, transmilli və iqtisadi cinayətkarlıqla mübarizə" məsələsi müzakirə olunarkən İlham Əliyev bu məsələ ilə bağlı çıxış edərək diqqəti Azərbaycanın problemlərinə yönəltdi. O öz çıxışında Ermənistanın işğalı altında olan torpaqlarımızda qeyri-qanuni silahlı birləşmələr hazırlandığını qeyd edərək, İmilyondan çox qaçqının öz doğma yurd-yuvasına qaytarılması üçün Avropa qurumlarını işğalçıya təzyiqli gücləndirməyə çağırırdı.

Həmin il sentyabrın 25-də AŞPA-nın növbəti iclası keçirildi. Bu iclasda terrorizmə qarşı mübarizə məsələsi geniş müzakirə olundu. İclasda çıxış edən erməni nümayəndəsi Azərbaycanı terrorçu dövlət kimi tanımağa çalışdı. Lakin nümayəndə heyətimizin rəhbəri cənab İlham Əliyev onların törətdikləri terror əməllərini ifşa etdi. Öz çıxışında ölkəmizin erməni terrorundan əsrlər boyu əziyyət çəkdiyini Avropa parlamentlərinə tutarlı faktlarla çatdırdı. İşğal olunmuş ərazilərdə narkotik maddələrin yetişdirildiyi və müxtəlif terrorçu təşkilatlara satıldığı deputatların nəzərinə çatdırıldı. AŞPA ilə Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin birgə iclasında ölkəmizin ərazi bütövlüyünün 43 üzv dövlət tərəfindən tanınması barədə qəbul edilmiş sənəd nümayəndə heyətimizin əldə etdiyi daha bir uğur oldu.

Sentyabrın 26-da keçirilən sessiyada quruma qəbul edilərkən Azərbaycan və Ermənistanın götürdükləri öhdəliklərin icra vəziyyəti müzakirə edildi. İlham Əliyevin qətiyyətli mövqeyi nəticəsində ölkəmizin xeyrinə müəyyən dəyişikliklərə nail olundu. Nümayəndə heyətimizin səyi nəticəsində "Dağlıq Qarabağda zəbt olunmuş ərazilərdə mədəniyyət abidələrinin məhv edilməsi" və "Dağlıq Qarabağda ekoloji vəziyyət haqqında" adlı daha iki sənəd qəbul edildi.

2001-ci ilin sonlarına doğru Avropa Şurasının Üzvü Olan Dövlətlər Tərəfindən Öhdəliklərin Yerinə Yetirilməsi Üzrə Komitənin (Monitoring Komitəsi) Azərbaycan üzrə məruzəçilərinin hazırladıqları məruzədə ölkəmizin qurum qarşısında götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsi müsbət qiymətləndirildi. Azərbaycanda qanunun aliliyi və insan hüquqlarına hörmətə əsaslanan plüralist demokratiyaya keçid prosesində uğur əldə olunduğu sənəddə öz əksini tapırdı. Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin yalnız dinc yolla həll edilməsinə dair vədinə əməl etdiyi xüsusi vurğulanırdı. Bütün bu işlər ölkəmizdə gedən demokratik islahatların Avropa ictimaiyyətinə çatdırılmasına kömək edirdi.

2002-ci ilin yanvarında İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə nümayəndə heyətimiz Fransada AŞPA-nın qış sessiyasında iştirak etdi. İclasda "Üzv ölkələrin sosial vəziyyətinə və narkotiklərdən sui-istifadəsinə münasibət" mövzusunun müzakirəsi zamanı Azərbaycan tərəfi işğal olunmuş ərazilərdən narkotik vasitələrin daşınması üçün istifadə olunduğunu iştirakçıların nəzərinə çatdırdı. Nümayəndələrimiz Hüquqi məsələlər və insan hüquqları, İqtisadi məsələlər və Monitoring komitələrinin, həmçinin qurumun Büro iclaslarında iştirak etdilər.

2002-ci il mayın 17-də AŞPA üzvü, isveçli deputat S.Maqnusson tərəfindən hazırlanmış "Avropa Şurasına üzv olan dövlətlərin ərazilərində qanunsuzluq bölgələri" mövzusunda memorandum Hüquqi məsələlər və insan hüquqları komitəsinin iclaslarında dinlənilədi. Məruzədə Abxaziya, Dağlıq Qarabağ, Dnestryanı və Çeçenistan ərazilərində baş verən qanunsuzluqlar öz əksini tapırdı.(8,325)

Qurumun 2003-cü il yanvarın 27-dəki qış sessiyasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri İlham Əliyev Avropa Şurası Parlament Assambleyası sədrinin müavini və Büro üzvü seçildi. Əldə

olunan bu nailiyyət AŞPA-dakı nümayəndə heyətimizin İlham Əliyevin rəhbərliyi altında gərgin əməyi nəticəsində qazanıldı.

Nümayəndə heyətimizin rəhbəri sessiyada "Cənub-Şərqi Avropa üçün sabitlik paktının imkanları" barədə müzakirələrdə çıxış edərək bir daha Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılması üçün Dağlıq Qarabağın işğalı haqqında geniş məlumat verdi. Erməni təcavüzünün regiondakı qeyri-sabitliyin əsas səbəbi olduğunu vurğuladı.

Ümumilikdə, Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasında münasibətlər inkişaf edən xətt üzrə qurulub. Xalqın maraqlarını əks etdirən ölkə siyasətində Milli Məclisin səyləri danılmazdır. AŞPA-dakı nümayəndə heyətimiz qurumun arenasından Azərbaycan həqiqətlərini, erməni təcavüzünün nəticələrini, respublikamızın sülhsevər mövqeyini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün çox məharətlə istifadə edir. Dünya ölkələrinin yürütdüyü "ikili standart" siyasəti nəticəsində Dağlıq Qarabağ məsələsində məqsədimizə tam nail olmasaq da, erməni yalanlarının həqiqət kimi qəbul edilməsinin qarşısı alınmışdır.

Müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra ölkəmizin Avropa Şurası Parlament Assambleyasına tam hüquqlu üzv kimi qəbul edilməsində nümayəndə heyətimizin rəhbəri, Milli Məclisin deputatı İlham Əliyevin böyük rolu olmuşdur.

Ölkə siyasətinin Avropa demokratik dəyərlərinə yaxınlaşmasında, insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsində, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində atılan addımlarda AŞPA - Milli Məclis əlaqələri önəmli yer tutur.

ƏDƏBİYYAT

1. Rəcəbli H., İbayev V. Avropa Şurası Bakı: 1999 s.118
2. Avropa Şurası və Azərbaycan Bakı-2000.Sərbəst düşüncə s. 47
3. Avropa Şurası ilə əməkdaşlığın inkişaf dinamikası Həsənov Ə. Müasir Beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti. Bakı-2005. Səh 679.
4. Əbilov A. Avropa Şurası və Azərbaycan B. Qapp-Poliqraf, 2001. səh.100
5. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin cari arxivi Beynəlxalq Münaqisətlər şöbəsi. AŞPA-nın 1997-ci il adi sessiyasının I hissəsi. 214 səh.
6. Azərbaycan Respublikası ilə Avropa Şurası arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi sahəsində tədbirlər haqqında AR Prezidentinin Sərəncamı. "Azərbaycan" qəz. Bakı 1998, 22 yanvar.
7. Azərbaycan Parlamenti və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı 2004 Səh.
8. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin cari arxivi Beynəlxalq Münaqisətlər şöbəsi. AŞPA-nın sənədləri 2002 səh.584

ТАМИЛЛА ГАДЖЫЙЕВА

Бакинский Государственный Университет

История Азербайджана (социальные науки) факультета

e-mail: tamilla420@mail.ru

Принятие Азербайджанской Республики в Совета Европы

В представленной статье нашли свое отражение мероприятия в области принятия Азербайджанской Республики в ПАСЕ в качестве полноправного члена. В статье широко освещаются главные особенности сближения нашей страны с «Европейской семьей» в областях демократизации жизни и защиты прав человека с момента восстановления государственной независимости (1991г.).

Автор на основании источников и научной литературы рассмотрел процесс пинятия AP в ПАСЕ и основные направления двусторонних связей в последующие годы. В статье отражается самое близкое участие депутатов Милли Меджлиса AP в деятельности ПАСЕ. Представлены также материалы о деятельности и о достигнутых успехах наших парламентариев в ПАСЕ под руководством Ильхама Алиева.

В статье особо отмечается, что приоритетом во внешней политике руководства Азербайджанской Республики был вопрос об интеграции страны в Европу. В создании и развитии двусторонних связей особая роль пренадлежит Милли Меджлису Азербайджанской Республики.

TAMILLA HACIYEVA

Baku State University

History of Azerbaijan, (social science) faculty

e-mail: tamilla420@mail.ru

In the present article, the event reflected in the adoption of the Republic of Azerbaijan to the PACE as a full member. The article highlights the main features of the widely rapprochement between our countries, "European family" in the areas of democratic life and the protection of human rights since the restoration of state independence (1991).

The author on the basis of scientific literature sources and considered decision-AR in the PACE and the main directions of bilateral relations in the years. In article reflects the closest part of deputies of Milli Majlis of the Autonomous Republic of PACE. Also presented material on the activities and achievements of our parliamentarians to PACE under the leadership of President Ilham Aliyev.

The article emphasizes that priority in the foreign policy of the Republic of Azerbaijan was the question of integration into Evropu. For creation and development of bilateral ties special role belongs to the Milli Majlis of Azerbaijan Republic.

Rəyçilər: t.e.d. L.L.Həsənova, t.e.d., prof. F.F.İbrahimli

BDU-nun Tarix fakültəsinin «Azərbaycan tarixi» (humanitar fakültələr üzrə) kafedrasının 14 fevral 2012-ci il tarixli iclasının qərarı ilə çapa məsləhət görülmüşdür (protokol № 02)